

Fossielen ~ museum

Molenweg 36 Oostkapelle

C. F. H. van Tuyll van Serooskerken

Heel graag voldoe ik aan het verzoek om in Cranium iets te vertellen over ons Fossielen-museum in Oostkapelle. Eigenlijk is het woord 'museum' niet geheel juist, want het suggereert iets groots, wat het in werkelijkheid echter niet is. Maar een beter woord is moeilijk te vinden en een verkleinwoord staat zo onnozel. Het museum bestaat namelijk uit twee kamers met een totale oppervlakte van ca. 70 m². We moesten dus woekeren met de ruimte en dat viel, gezien de afmetingen van sommige fossielen, lang niet altijd mee. Niettemin hebben we getracht om met de in 11 kasten uitgestalde fossielen een inzicht te geven in de ontwikkeling van het leven op aarde.

In iedere kast of kasthelft hebben we een bepaalde periode (Cambrium t/m Pleistoceen) toegelicht met teksten en een geografisch kaartje. Aangezien het niettemin heel erg

moeilijk is om zich een voorstelling te maken van onze aarde in de oertijd, hebben we daarbij geprobeerd de bezoekers aan de hand van reproducties van schilderijen van de Tsjechische schilder Zdeněk Burian een levendig beeld te geven van het leven in die langvervlogen tijden.

Het ligt hierbij in onze bedoeling aan te tonen, dat de creatie-gedachte niet in strijd is met de evolutietheorie, en dat de steeds verder gaande wetenschappelijke ontdekkingen (en niet in de laatste plaats die t.a.v. het ruimte-onderzoek!) de Bijbelse visie bevestigen.

Door de eeuwen heen hebben de Christenen steeds moeite gehad met de telkens weer nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen en inzichten, en voor wie enig begrip heeft voor die vermeende bedreigingen, is dat niet zo vreemd. Zelfs nu is het nog voor veel mensen moeilijk, zo niet onmogelijk om hun wetenschappelijke kennis te rijmen met de Bijbelse gegevens, of om hun Christelijk geloof te verbinden met de evolutietheorie. Daarom zijn we ook altijd erg blij als we in de wintermaanden door zesde klassen van lagere scholen of door predikanten met een stel jongelui worden bezocht. Gewoonlijk werden de beide dooreengevlochten Genesis-verhalen en de nog oudere scheppingsverhalen uit de Psalmen of uit het boek Jesaja van tevoren behandeld in het licht van de evolutiegedachte, zodat het aanschouwelijk onderricht hier daar goed bij aansloot.

En aangezien de eeuwigheid zich niet alleen bepaalt tot het verleden, maar zich eveneens uitstrekt naar de toekomst, hebben we getracht om in vier platte vitrines aan de hand van tekst en platen een beroep te doen op een goed rentmeesterschap over het leven op de ons toevertrouwde aarde (dit betreft dan zowel de in een te kleine ruimte mishandelde kippen en varkens als de roofofbouw op onze tropische regenwouden en 'alles' wat daar tussen ligt). Dit alles dus wat betreft het educatieve doel dat ons voor ogen staat.

Maar om tenslotte nog iets te vertellen over de pleistocene botten: mede door de geografische ligging van Oostkapelle hebben we verschillende goede contacten met een aantal vissers, die geregeld hun bottenvangst komen brengen. In de loop der jaren is er op die manier heel wat binnengekomen, met als gevolg dat we steeds kritischer werden t.a.v. al dat fossiele materiaal. Maar dat neemt niet weg dat er toch nog altijd verrassingen zijn, want het is onvoorstel-

Een kijkje in de hoek van één van de tentoonstellingskamers, waarin de fossielen uit het Pleistoceen de boventoon voeren.

baar wat een rijke fauna er in het Noordzee-gebied moet hebben geleefd!

Ook door ruiling met bevriende fossielen-verzamelaars werden er heel wat stukken aan onze verzameling toegevoegd (zo bijv. onlangs nog een schedelfragment van een muskus-os). Het plezierigste is natuurlijk het zelf er op uit trekken om te gaan zoeken. Soms doe je dan wel eens vondsten die onvergetelijk zijn. Zo vonden we enkele jaren geleden in de omgeving van Antwerpen op ca. 18 m diepte (tunnelbouw) een vrijwel complete pliocene walvisschedel (Zanden van Kattendijk). Maar dat zijn natuurlijk uitzonderingen. Dat er iets wordt aangekocht gebeurt zelden.

Natuurlijk kan het ook gebeuren dat er via een visser een bot(fragment) binnenkomt, dat we niet kunnen determineren. Dan wordt de hulp ingeroepen van de Heer D. Mol of van Dr. D.P. Bosscha Erdbrink. Het resultaat van hun bevindingen kan soms een kleine teleurstelling tot gevolg hebben, anderzijds impliceert het ook wel eens een sensatie. Want een opperarm-been van *Dicerorhinus etruscus* (om maar eens iets te noemen) is geen alledaagse vangst.

Soms weten de vissers precies waar e.e.a. werd opgevisst. Zo bracht men ons enige tijd geleden een driekwart onderkaak van *Mammuthus meridionalis*, dat 7 mijl onder de kust van Schouwen naar boven werd gehaald. Uitgevoerd pollen-onderzoek van meegekomen stukjes turf bevestigde het vermoeden dat we hier te doen hadden met een late vorm van deze olifantensoort. Helaas is het moeilijk om alle vissers zó ver te krijgen, dat ze zich op de hoogste stellen van de geografische ligging der opgeviste botten. Meestal moeten we ons tevreden stellen met vaagheden als 'bij de Bruine Bank' of 'onder de Engelse kust'. Maar we zijn al

lang blij dat ze het een en ander voor ons hebben bewaard en meegenomen. De hoeveelheid opgeviste botten houdt, behalve met de plaats waar gevisst wordt, ook verband met het weer. Onstuimig weer is wat betreft het ophalen van fossiele botten het gunstigste. Datzelfde is ook het geval met het aantal bezoekers. In een jaar met een regenachtige zomer kan het aantal bezoekers oplopen tot ca. 1800. Aangezien ons museum niet voor alle toeristen aan de route naar het strand ligt, is het bezoek over het algemeen vrij gericht, d.w.z. dat de meeste bezoekers echte belangstelling voor de paleontologie hebben. Mede hierdoor zijn er hele prettige en bestendige vriendschappen ontstaan.

Tenslotte nog het volgende: het zal u zijn opgevallen dat ik me steeds heb bediend van de meervoudsvorm 'wij'. De reden hiervan is, dat e.e.a. werd opgezet met de hulp en de adviezen van enkele goede vrienden. En behalve hun daadwerkelijke steun hebben zij ook vaak fossielen geschonken of in bruikleen afgestaan. Zo stellen we de fossielen van anderen en van onszelf ter bezichtiging aan Zeeuwen en vakantiegangers, aan jonge mensen en aan leden van allerhande verenigingen, kortom aan iedereen die belangstelling heeft voor het voorbijgeleven op aarde. Na een telefonische afspraak is iedereen het hele jaar door van harte welkom. Zonder afspraak is het museum vanaf 1 april een half jaar open op alle maandag- en woensdagmorgens (10-12 uur) en op de 1e en 3e zaterdagmiddag van de maand (2-4 uur).

En zo hopen we ons steentje te hebben bijgedragen tot een beter en meer verantwoord rentmeesterschap over het leven op aarde en tot meer eerbied en liefde voor de Schepping.